

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/28/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8315213478
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8315213478.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlatory Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcu: U. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX X. č. XX, zast. JUDr. Júliusom Kvetanom, advokátom, AK Štefánikova 17, 066 01 Humenné, proti žalovanému: Slovenská republika v zastúpení Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, Štúrova 2, 812 85 Bratislava, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, o odvolaní oboch strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 18C/625/2015-189 zo dňa 19.11.2018 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v jeho napadnutej vyhovujúcej časti vo výroku II.

Mení rozsudok vo výroku III. o zamietnutí žaloby v napadnutej časti tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 142,04 eur s 5,25 % úrokom z omeškania ročne od 14.10.2015 do zaplatenia, a to do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V prevyšujúcej napadnutej zamietavej časti potvrdzuje rozsudok.

Zrušuje rozsudok vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie zastavil konanie v časti o zaplatenie sumy 4.874,13 eur s príslušenstvom. Ďalším výrokom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 26.185,54 eur a úrok z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 10.605,54 eur od 14.10.2015 do zaplatenia, a to všetko do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalobu vo zvyšnej časti zamietol. Žalobcovi vo vzťahu k žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 90 % s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal náhrady škody vo výške 38.588,82 eur spolu s 5,25 % úrokom z omeškania od 14.10.2015 do zaplatenia, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Po úprave žaloby a pripustení jej zmeny sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 62.798,82 eur spolu s 5,25 % úrokom z omeškania od 14.10.2015 do zaplatenia. Žiadal priznať náhradu trov konania. Nárok odôvodzoval od jeho trestného stíhania za zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, 2 písm. b) Trestného zákona a zločin sexuálneho násillia podľa § 220 ods. 1, 2 Trestného zákona, ktoré bolo začaté uznesením č. U.: X.-XXX/X.-D.-XXX1 zo dňa 29.03.2011. Uznesením Okresného súdu Humenné sp. zn. 0Tp/17/2011 zo dňa 01.04.2011 bol vzatý do väzby. Sťažnosť podaná proti uvedenému vzneseniu bola uznesením Krajského súdu v Prešove zamietnutá. Po skončení prípravného konania bola podaná obžaloba pod sp. zn. 2Pv/158/2011 zo dňa 30.09.2011. Rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 2T/139/2011 zo dňa 25.10.2012 podľa § 285 písm. b) Trestného zákona bol spod obžaloby oslobodený.

Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie okresný prokurátor a Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 9To/6/2013-431 zo dňa 31.07.2014, ktoré nadobudlo právoplatnosť 31.07.2014, zamietol odvolanie prokurátora. Od 31.07.2014 plynula zákonná trojročná lehota poškodeného na uplatnenie nároku na náhradu škody a osobitne šesťmesačná lehota na mimosúdne prerokovanie nároku na náhradu škody s povinným, a to Slovenskou republikou, v zastúpení Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky. Nárok na náhradu škody videl žalobca v nezákonnom rozhodnutí o väzbe, ako aj v dôsledku celého trestného stíhania, ktoré skončilo jeho oslobodením spod obžaloby. Škodu žiadal ako priamu škodu a nemajetkovú ujmu. Priama škoda pozostáva z ušlej mzdy a náhrady trov právneho zastúpenia. Výšku náhrady mzdy žiadal za obdobie trvania väzby od 29.03.2011 do 29.06.2011, keď v mesiacoch apríl až jún 2011 mal vykonávať prácu vo U., ďalej žiadal trovy právneho zastúpenia v trestnej veci vo výške 12.478,82 eur, nemajetkovú ujmu v sume 17.000 eur, z toho za 93 dni väzby sumu 2.790 eur. Na pojednávaní 28.03.2018 si uplatnil nárok na zaplatenie sumy 33.058,82 eur, pozostávajúcej z ušlého zisku vo výške 6.320 eur, trov právneho zastúpenia v trestnom konaní vo výške 12.478,82 eur, z nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za 93 dni väzby vo výške 926 eur, t.j. 99,58 eur za 1 deň väzby a žiadal nemajetkovú ujmu vo výške 5.000 eur. Ďalším podaním zo dňa 13.09.2018 si voči žalovanému uplatnil nárok na zaplatenie sumy 62,798, 82 eur, pozostávajúcej z ušlého zisku vo výške 6.320 eur, trov právneho zastúpenia v trestnom konaní vo výške 12.218,82 eur, z nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za 93 dni väzby vo výške 9.260 eur a z nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 35.000 eur.

3. Žalobca ako zástupcu Slovenskej republiky uviedol tri subjekty, a to Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR a Generálnu prokuratúru SR. S poukazom na § 4 ods. 1, 2 z. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a zmene niektorých zákonov, účinných do 31.12.2012, ako aj od 01.01.2013 súd ustálil, že v tomto spore bude konať s Generálnou prokuratúrou SR ako orgánom konajúcim v mene Slovenskej republiky. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo/194/2010 a sp. zn. 8Cdo/289/2014 s tým, že na uvedené prihladal z úradnej povinnosti.

4. Po pripustení zmeny petitu žaloby uznesením č. k. 18C/625/2015-172 zo dňa 18.09.2018, kedy predmetom konania sa stal nárok žalobcu na zaplatenie sumy 62.798,82 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne od 14.10.2015 do zaplatenia, ktorý pozostával z ušlej mzdy vo výške 6.320 eur, trov právneho zastúpenia vo výške 12.218,82 eur, náhrady nemajetkovej ujmy za 93 dní väzby vo výške 9.260 eur a z nemajetkovej ujmy za vedené trestné konania vo výške 35.000 eur bola žaloba čiastočne vzatá späť, a to o sumu 4.874,13 eur s príslušenstvom ako nároku na náhradu trov právneho zastúpenia. S poukazom na § 145 ods. 1, 2 a § 146 ods. 1 CSP bolo konanie v uvedenej časti so súhlasom žalovaného zastavené.

5. Žalovaný navrhol žalobu zamietnuť tvrdiac, že nie sú splnené zákonné podmienky na priznanie žiadanej náhrady škody.

6. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní, a to oboznámení sa príslušných trestných spisov, potvrdením spoločnosti E. a mzdovými listami vyhotovenými uvedenou spoločnosťou za roky 2010 až 2012, vypočítaním svedkov R. F., Z. N., S. Z., Z. X., Z. O., K. S. a citujúc ust. § 3 ods. 1, 2; § 5 ods. 1; § 6 ods. 1, 2; § 15 ods. 1, 2; § 16 ods. 1 -5; § 17 ods. 1 - 4; § 18 ods. 1 - 3 z. č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom do 01.03.2013, ako aj od 01.01.2013; § 6 z. č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi; § 11; § 13 ods. 1, 2; § 420 ods. 1 a 3; § 442 ods. 1; § 517 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.; § 2 z. č. 663/2007 Z.z. o minimálnej mzde; § 1 nariadenia vlády č. 408/2010 Z.z. o výške minimálnej mzdy za rok 2011; článku 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; článku 2 ods. 2 a článku 17 ods. 1, 2 Ústavy SR; § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. zistil, že uznesením č. U.: X.-XXX/X.-D.-XXXX zo dňa 29.03.2011 začal vyšetrovateľ trestné stíhanie voči žalobcovi pre zločin znásilnenia a zločin sexuálneho násillia. Proti tomuto uzneseniu žalobca podal sťažnosť, ktorú dozorujúci prokurátor zamietol. Zo strany dozorujúceho prokurátora na podnet vyšetrovateľa bol podaný návrh na vzatie žalobcu do väzby a uznesením vo veci sp. zn. 0Tp/17/2011 zo dňa 01.04.2011 Okresný súd Humenné žalobcu zobral do preventívnej väzby. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca sťažnosť a Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 4Tpo/5/2011-53 zo dňa 12.04.2011 túto sťažnosť zamietol. Ďalej mal súd prvej inštancie za preukázané, že dňa 30.09.2011 bola na žalobcu v danej veci podaná aj obžaloba. Na Okresnom súde Humenné bolo následne vedené trestné konanie pod sp. zn. 2T/139/2011, kde súd rozsudkom zo dňa 25.10.2012 obžalovaného spod obžaloby oslobodil. Prokurátor proti danému rozhodnutiu podal odvolanie a Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 9To/6/2013-431 zo dňa 31.07.2014 odvolanie prokurátora zamietol.

7. Bolo preukázané, že žalobca bol vo väzbe od 29.03.2011 do 29.06.2011 t.j. 93 dní a Okresný súd Humenné v konaní sp. zn. OTp 17/2011 rozhodol o prepustení žalobcu z väzby. V tomto rozhodnutí o prepustení z väzby bolo žalobcovi uložené obmedzenie spočívajúce v zákaze vycestovať do zahraničia, kde toto bolo následne na základe žiadosti žalobcu zrušené uznesením zo dňa 22.07.2011. Žalobca v súlade so zákonom č. 514/2003 Z.z. si následne uplatnil nárok na náhradu škody a to na predbežné prejednanie vo vzťahu jednak k Ministerstvu vnútra, jednak Ministerstvu spravodlivosti a ku Generálnej prokuratúre a to v lehote ustanovenej zákonom s tým, že Ministerstvo vnútra od začiatku uvádzalo, že nie je orgánom, ktorý zastupuje Slovenskú republiku v takomto prípade, Ministerstvo spravodlivosti daný nárok predbežne prejednálo a ako nedôvodný ho odmietlo a Generálna prokuratúra tento nárok prejednával a takisto ho odmietla. Ostatné vyjadrenie dotknutých subjektov bolo žalobcovi doručené dňa 12.10.2015. Žaloba v danej veci bola podaná dňa 22.11.2015, teda prvoinštančný súd konštatoval, že bola podaná v zákonnej lehote, teda že sú splnené zákonné predpoklady pre to, aby súd vo veci konal.

8. Na základe vykonaného dokazovania dospel prvoinštančný súd k záveru, že žaloba žalobcu čo do nároku na náhradu škody je dôvodná. Ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Takéto právo má aj vtedy, ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, vynaložil náklady na trovy obhajoby. Zákon č. 514/2003 Z.z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemôže zbaviť. I keď jedným zo základných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle ustanovenia § 6 odsek 1 prvá vety zákona, je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, treba mať na zreteli, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu bola odčinená. Zákon výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade zastavenia trestného stíhania alebo oslobodenia obžalovaného spod obžaloby. Judikatúra v tomto smere dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania. V tejto súvislosti poukázal na názor vyslovený v rozhodnutí Ústavného súdu sp. zn. II. ÚS/25/2011.

9. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté súdnou judikatúrou v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné - viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo/15/2009 a svojou rozhodovacou činnosťou ho v prevažnej miere potvrdzuje aj ústavný súd (napr. rozhodnutia sp. zn. III. ÚS 117/09, I. ÚS 320/2016, I. ÚS 395/2016 a iné).

10. S poukazom na judikatúru Ústavného súdu SR prvoinštančný súd uviedol, že v materiálnom právnom štáte musí štát niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ak nimi zasiahol do základných práv občana. Pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd konštatoval, že ak sa trestné stíhanie konkrétnej osoby skončilo vydaním oslobodzujúceho rozsudku bez ohľadu na dôvod, pre ktorý sa tak stalo (v danom prípade táto situácia nastala z dôvodu, že prokurátor ustúpil od obžaloby podľa § 239 ods. 2 Trestného zákona), uznesenie, ktorým bolo obvinenému vznesené obvinenie, je potrebné považovať za takýchto okolností vždy za nezákonné a zasahujúce do základných práv jednotlivca. Pokiaľ konajúce súdy dospeli k záveru, že priznanie nároku na náhradu škody sťažovateľovi bolo v rozpore s dobrými mravmi, ústavný súd konštatoval, že tento ich záver nebol odôvodnený ústavne konformným spôsobom, ktorý by vylučoval akúkoľvek svojvôľu týchto súdov pri prerokúvaní danej veci. Preto nemožno považovať rozsudok krajského súdu za ústavne udržateľný (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 540/2016 zo dňa 13.02.2016).

11. Zákon č. 514/2003 Z.z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby. Judikatúra dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má aj zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenia spod obžaloby. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie alebo bola prijatá obžaloba na ďalšie konanie alebo bol vydaný trestný rozkaz, ktorý po podaní odporu bol zrušený a bolo nariadené vo veci pojednávanie, na tom nič nemení, pretože podstata nároku na náhradu škody v tomto prípade sa neviaže na správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania alebo v priebehu trestného stíhania, ale samotný výsledok trestného stíhania. Procesný postup trestného konania stranám sporu nebol sporný a už samotné konštatovanie zodpovednosti za výsledok konania je len logickým dôsledkom toho, že žalovaný zodpovedá za škodu, ktorú v súvislosti s obranou proti takémuto stíhaniu musel vynaložiť. Je pravdou, že samotné podanie obžaloby nie je titulom náhrady škody, ale samotný výsledok stíhania je významný pre posúdenie zodpovednosti žalovaného za vzniknutú škodu. Pokiaľ by nebol obžalovaný oslobodený, žalobcovi by nárok na náhradu škody nevznikol.

12. Nárok žalobcu Generálna prokuratúra SR vyhodnotila tak, že nie je opodstatnený, preto vec odložila. Poukázala na posúdenie miery zavinenia obvineného na uvalenie väzby a jeho konanie v čase pred rozhodnutím o väzbe. Postačuje k naplneniu predpokladu i nevedomá nebanlivosť a zavinenie obvineného na vzatí do väzby. V prípade nevzatia obvineného do väzby reálne hrozilo pokračovanie v trestnej činnosti.

13. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s názorom žalovaného, že žalobca si v danom prípade sám zaviniť väzbu. Bol toho názoru, že obvinený má proti štátu zásadne právo na náhradu škody v príčinnej súvislosti s trestným konaním, ktorému sa musel podrobiť, a ktoré nevedlo k jeho právoplatnému odsúdeniu. Zavinenie väzby podľa § 8 ods. 6 písm. a) citovaného zákona nemožno stotožňovať s dôvodmi väzby v zmysle § 71 ods. 1 Trestného poriadku. Zákon č. 514/2003 Z. z. totiž nevyžaduje pre vznik zodpovednosti za škodu, aby išlo o nezákonné rozhodnutie o väzbe, ale postačuje, že osoba bola zo zákonných dôvodov vo väzbe, a zároveň došlo k jej oslobodeniu spod obžaloby. Slovenská republika ako právny štát na seba prevzala záväzok, že aj v prípade zákonného rozhodnutia bude zodpovedať za ujmu, ktorá vznikne takým výrazným zásahom do základných ľudských práv a slobôd jednotlivca, akým je obmedzenie osobnej slobody v podobe väzby, za predpokladu, že sa u poškodenej osoby nepreukáže podozrenie zo spáchania trestného činu. Zavinenie väzby v zmysle § 8 ods. 6 písm. a) zákona číslo 514/2003 Z. z. nemožno vykladať tak extenzívne, ako to uvádza žalovaný, pretože vo svojej podstate je existencia každého dôvodu väzby naviazaná na konkrétne správanie obvineného. Extenzívny výklad § 8 ods.6 písm. a) zákona o náhrade škody by prakticky znamenal, že každá väzba je zavinená (čo i len z nebanlivosti), pretože jej dôvody sú viazané na konkrétne správanie obvineného. Trestný poriadok podmieňuje možnosť vzatia obvineného do väzby existenciou dôvodnej obavy vyplývajúcej z konania obvineného alebo z ďalších konkrétnych skutočností vo vzťahu k niektorej nežiaducej forme správania označovanej ako dôvod väzby. V takomto prípade by sa dospelo k záveru, že každá zákonná väzba je obvineným zavinená, a teda štát by sa vyhol svojej objektívnej zodpovednosti za zásah do základných ľudských práv a slobôd osoby, ktorá v konečnom dôsledku nebola právoplatne uznaná vinnou. Takýto výklad by bol v rozpore so zmyslom a účelom predmetného zákona. Poukázal na rovnaký názor vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/52/2010 z 25.03.2010 a rovnako nález Ústavného súdu ČR zo dňa 06.09.2011, sp. zn. PL. ÚS/11/2010.

14. K otázke zavinenia väzby uviedol, že žalobca bol vzatý do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda z dôvodu preventívnej väzby - z obavy, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval, alebo ktorým hrozil. Skonštatoval, že predmetná vec je špecifická v tom, že išlo výlučne o preventívnu väzbu. Okolnosti, ktorými je odôvodnená väzba nemôžu byť bez ďalšieho okolnosťami pre zavinenie väzby v prípade preventívnej väzby z dôvodu, že v danom prípade skutok nie je trestným činom, ba ani priestupkom. Ak teda podľa výsledku trestného konania sa žalobca nedopustil žiadneho protiprávneho konania, preto si logicky nemohol bez ďalšieho zaviniť väzbu konaním, ktoré nebolo posúdené ako trestný čin alebo priestupok. K uvedenému poukázal na názor vyslovený v rozhodnutí NS ČR sp. zn. 30Cdo/827/2014.

Poukázal na potrebu odlišovať dôvod väzby a zavinenie väzby, v opačnom prípade by každá zákonná väzba bola obvineným aj zavinená a bol by popretý úmysel zákonodarcu založiť zodpovednosť štátu i za zákonné rozhodnutie o väzbe. V tomto smere preto obranu žalovaného považoval za nedôvodnú.

15. V ďalšom sa venoval pojmom majetková a nemajetková ujma poškodeného. Vo vzťahu k nárokom žalobcu uplatneným ako ušlý zisk za obdobie výkonu väzby a trvania obmedzenia spočívajúceho v zákaze vycestovať do zahraničia, a to vo výške 6.320 eur, dospel k záveru, že v tejto časti je žaloba dôvodná čiastočne. K ušlému zisku uviedol, že ide o ujmu spočívajúcu v tom, že u poškodeného nedôjde v dôsledku škodovej udalosti k rozmnoženiu majetkových hodnôt, hoci sa to dalo očakávať (R 55/1971). Za ušlý zisk možno považovať iba takú ujmu, ktorá poškodenému vznikla tým, že v dôsledku škodovej udalosti nedošlo k takému rozmnoženiu jeho majetkových hodnôt, ktoré sa dalo očakávať s ohľadom na pravidelný priebeh udalostí. Nepostačuje pritom samotná pravdepodobnosť zvýšenia majetkového stavu v budúcnosti, ale musí byť poškodeným naisto preukázané, že nebyť škodovej udalosti, tak by sa jeho majetkový stav zvýšil. To jest, že škodová udalosť skutočne zasiahla do priebehu konkrétneho deja vedúceho k určitému zisku. Pri náhrade ušlého zárobku osoby, ktorá bola vo väzbe alebo vo výkone trestu, sa vychádza zo stavu, aký tu bol pred poškodením, teda pred vzatím do väzby, prípadne pred nastúpením výkonu trestu, lebo tým okamihom poškodený začal strácať zárobok, čím mu vznikla škoda.

16. K uvedenému nároku súd prvej inštancie skonštatoval, že mal preukázané, že v spoločnosti E. K., K. by zárobok žalobcu v apríli 2011 pozostával z hrubej mzdy vo výške 380 eur (čistá mzda 323,21 eur) a ďalšieho príjmu pri vyslaní do U. vo výške 1.350 eur, teda celkom k výplate by to bolo 1.673,21 eur, v máji 2011 by pozostával z hrubej mzdy vo výške 380 eur (čistá mzda 323,21 eur) a ďalšieho príjmu pri vyslaní do U. vo výške 1.395 eur, teda celkom k výplate by to bolo 1 718,21 eur, v júni 2011 by pozostával z hrubej mzdy vo výške 380 eur (čistá mzda 323,21 eur) a ďalšieho príjmu pri vyslaní do U. vo výške 1.350 eur, teda celkom k výplate by to bolo 1.673,21 eur. Celkom k výplate za uvedené obdobie by to predstavovalo sumu 5.064,63 eur. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca bol vo väzbe od 29.03.2011 do 29.06.2011 a následne mu bolo uložené obmedzenie vycestovať do zahraničia, z uvedeného dôvodu napriek skutočnosti, že jeho zamestnávateľ v období 04/2011 až 06/2011 s ním počítal pri výkone dojednanej práce v zahraničí, žalobca túto prácu vykonať nemohol. Príjem z výkonu tejto práce bol v tom čase jediným zdrojom jeho príjmu. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že nárok žalobcu na zaplatenie ušlého zisku vo výške 5.064,63 eur je dôvodný a žalovaného preto zaviazal na zaplatenie sumy 5.064,63 eur. Vo zvyšnej časti nárok na zaplatenie ušlého zisku zamietol.

17. Žalobca si v konaní uplatnil aj nárok na náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré vynaložil v súvislosti s vedeným trestným konaním a po čiastočnom späťvzati žaloby si tak nárokoval na uvedenom sumu 7.344,69 eur. Prvoinštančný súd poukázal na ustálenú judikatúru (rozsudok NS SR sp. zn. 1Cdo/53/93) a mal preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok pre priznanie náhrady škody predstavujúcej náklady obhajoby v trestnom konaní. Tieto trovy boli bezprostredne vyvolané nezákonným rozhodnutím vyšetrovateľa o vznesení obvinenia a úkony obhajcu v trestnom konaní boli vykonané a cielené na zmenu nezákonného stavu. Išlo o výkon obhajoby obhajcu A. E. v predmetnom trestnom konaní. Trovy obhajoby by neboli vznikli, pokiaľ by žalobca nebol trestne stíhaný a rovnako ich výška závisela od postupu orgánov činných v trestnom konaní, pretože od toho sa odvíjal počet úkonov právnej pomoci, a teda aj výška celkových trov konania. S poukazom na § 18 ods. 1 z. č. 514/2003 Z.z. táto škoda bola preukázaná dokladom o úhrade trov právneho zástupcovi v trestnom konaní, ktoré žalobca uhradil, o čom svedčí výpis z účtu predložený do konania. Príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a touto škodou bola preukázaná. Žalobca bol oslobodený v trestnom konaní, vznikol mu preto nárok na náhradu škody, a to aj vecnej škody, ktorú vynaložil v súvislosti s úhradou trov obhajcu, ktorému udelil v rámci trestného konania plnomocenstvo. Išlo o účelne vynaložené trovy obhajoby žalobcu v trestnom konaní, o čom svedčí to, že žalobca bol spod obžaloby oslobodený. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS/4057/14 zo dňa 09.04.2015. Je nepochybným, že žalobca svojmu advokátovi uhradil fakturované náklady za obhajobu. V ďalšom sa súd prvej inštancie zaoberal účelnosťou takto vynaložených výdavkov. Vychádzal z vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Podľa § 12 ods. 3 písm. c) vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) a posudzoval, či jednotlivé úkony právnej služby boli právnym zástupcom vykonané a či sa jedná o úkony účelné.

Podľa § 12 ods. 3 písm. c) vyhlášky :

na rok 2011 bol výpočtový základ stanovený vo výške 123,50 eur s režijným paušálom 7,41 eur, t. j. jeden úkon právnej služby stanovený vo výške 130,91 eur.
na rok 2012 bol výpočtový základ stanovený vo výške 127,16 eur, s režijným paušálom 7,63 eur, t. j. jeden úkon právnej služby stanovený vo výške 134,79 eur.
na rok 2013 bol výpočtový základ stanovený vo výške 130,16 eur, s režijným paušálom 7,81 eur t. j. jeden úkon právnej služby stanovený vo výške 137,97 eur.
na rok 2014 bol výpočtový základ stanovený vo výške 134,- eur, s režijným paušálom 8,04 eur t. j. jeden úkon právnej služby stanovený vo výške 142,04 eur.

K prehľadu úkonov právnej služby v zmysle vyčíslenia predloženého žalobcom súdu dňa 10.10.2018 uviedol:

- 1) podľa § 14 odsek 1 písm. a) vyhlášky - prevzatie a príprava zastúpenia dňa 29.03.2011 - 130,91 eur - nárok dôvodný v plnej výške
- 2) podľa § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky - výsluch obv. U. na OR PZ Humenné dňa 29.03.2011 - 130,91 eur - nárok dôvodný v plnej výške
- 3) podľa § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky - výsluch pošk. A. O. dňa 29.03.2011 - 130,91 eur - nárok dôvodný v plnej výške
- 4) podľa § 14 odsek 3 písm. a), § 14 ods. 8 vyhlášky - návrh na vykonanie dôkazov na OR PZ D. dňa 30.03.2011 - 61,75 eur + 7,41 eur = 69,16 eur - nárok dôvodný iba čiastočne - priznaná odmena iba vo výške 1/2
- 5) podľa § 14 odsek 1 písm. b) vyhlášky - podanie písomnej sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa PZ dňa 31.03.2011 - 130,91 eur - nárok dôvodný v plnej výške
- 6) podľa § 14 odsek 1 písm. b) vyhlášky - vyjadrenie obv. U. k návrhu prokurátora OP D. na vzatie do väzby zn. 2 Pv 158/11-4 dňa 30.03.2011 - 130,91 eur - nárok dôvodný v plnej výške
- 7) podľa § 14 odsek 1 písm. c) vyhlášky - výsluch obv. U. O. na OS Humenné dňa 01.04.2011 - 130,91 eur - nárok dôvodný v plnej výške
- 8) podľa § 14 odsek 1 písm. c) vyhlášky - výsluch svedkov Z. O., Q. O. na OR PZ D. dňa 07.04.2011 - 130,91 eur - nárok dôvodný v plnej výške
- 9) podľa § 14 odsek 1 písm. b) vyhlášky - podanie písomnej sťažnosti proti vzatiu obv. O. do vyšetrovacej väzby dňa 08.04.2011 - 130,91 eur, nárok dôvodný v plnej výške
- 10) podľa § 14 odsek 2 písm. a) vyhlášky - porada s klientom v W. E. dňa 08.04.2011 (čas úkonu 15,35 hod - 17,19 hod.), čiže 82,33 eur + 7,41 eur = 89,74 eur
- amortizácia na ceste D. - E. a späť N. Q., ev. č. D. - XXXkm x 0,183 eur/ km= 32,94 eur,
- náhrada PHM pri spotrebe 6,8 1/100 km, 14 1 x 1,295 eur /1 1 = 18,13 eur,
- náhrada za stratu času 6 polhodín x 12,35 eur = 74,10 eur,
nárok dôvodný v celkovej výške 214,91 eur
- 11) podľa § 14 odsek 1 písm. c) vyhlášky - výsluch U. O. v W. E. dňa 14.04.2011 (čas úkonu od 09.20 hod. - 13,13 hod.) - 123,50 eur x 2 + 7,41 eur = 254,41 eur,
- amortizácia na ceste D. - E. a späť N. Q., ev.č. D. - XXXkm x 0,183 eur/ km= 32,94 eur,
- náhrada PHM pri spotrebe 6,81/100 km, 14 lx 1,295 eur /11 = 18,13 eur,
- náhrada za stratu času 6 polhodín x 12,35 eur = 74,10 eur,
nárok dôvodný v celkovej výške 379,58 eur
- 12) podľa § 14 odsek 3 písm. a), § 14 ods. 8 vyhlášky - návrh na vykonanie dôkazov na OR PZ D. dňa 27.04.2011 - 61,75 eur + 7,41 eur = 69,16 eur, nárok dôvodný iba čiastočne - priznaná odmena iba vo výške 1
- 13) podľa § 14 odsek 1 písm. c), vyhlášky - pokračovanie výsluchu U. O. dňa 10.05.2011 v ústave na W. E. (čas úkonu od 09.25 hod do 11,28 hod.) - 123,50 eur x 2 + 7,41 eur = 254,41 eur,
- amortizácia na ceste D. - E. a späť N. Q., ev.č. D., t. j. XXX.km x 0,183 eur/ km= 32, 94 eur,
- náhrada PHM pri spotrebe 6,8 1/100 km, 14 1 x 1,295 eur /1 1 = 18,13 eur,
- náhrada za stratu času 6 polhodín x 12,35 eur = 74,10 eur,
nárok dôvodný v celkovej výške 379,58 eur, požaduje 296,67 eur
- 14) podľa § 14 odsek 2 písm. a) vyhlášky - porada s klientom dňa 13.05.2011 v W. E. (čas úkonu od 10.31 hod. do 11.33 hod.), 82,33 eur + 7,41 eur = tj. 89,74 eur,
- amortizácia na ceste D. - E. a späť N. Q., ev.č. D., t. j. XXXkm x 0,183 eur/ km = 32,94 eur,
- náhrada PHM pri spotrebe 6,8 1/100 km, 14 1 x 1,295 eur /1 1 = 18,13 eur,
- náhrada za stratu času 6 polhodín x 12,35 eur = 74,10 eur,
nárok dôvodný v celkovej výške 214,91 eur, požaduje 212,44 eur

- 15) podľa § 14 odsek 1 písm. c) vyhlášky - výsluch sv. R. F., S. D. na OR PZ D. dňa 25.05.2011 - 130,91 eur, nárok dôvodný v plnej výške
- 16) podľa § 14 odsek 1 písm. c) vyhlášky - konfrontácia obv. U. s pošk. O. dňa 26.05.2011 v W. E. (čas úkonu od 08.56 hod. do 11.27 hod.) - 123,50 eur x 2 + 7,41 eur = 254,41 eur,
- amortizácia na ceste D. - E. a späť N. Q., ev.č. D., t. j. XXXkm x 0,183 eur/ km= 32,94 eur,
- náhrada PHM pri spotrebe 6,8 l/100 km, 14 l x 1,295 eur /l = 18,13 eur,
- náhrada za stratu času 6 polhodín x 12,35 eur = 74,10 eur,
nárok dôvodný v celkovej výške 379,58 eur, požaduje 343,34 eur
- 17) podľa § 14 odsek 1 písm. b) vyhlášky - podanie písomnej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu na OP D. dňa 02.06.2011 - 130,91 eur, nárok dôvodný v plnej výške
- 18) podľa § 14 odsek 1 písm. c) vyhlášky - konfrontácia obv. U. s pošk. O. dňa 07.06.2011 (čas úkonu od 08.42 hod. do 11.30 hod.) - 123,50 eur x 2 + 7,41 eur = 254,41 eur,
- amortizácia na ceste D. - E. a späť N. Q., ev.č. D., t. j. XXXkm x 0,183 eur/ km= 32,94 eur,
- náhrada PHM pri spotrebe 6,8 l/100 km, 14 l x 1,295 eur /l = 18,13 eur,
- náhrada za stratu času 6 polhodín x 12,35 eur = 74,10 eur,
nárok dôvodný v celkovej výške 379,58 eur, požaduje 343,34 eur
- 19) podľa § 14 odsek 1 písm. b) vyhlášky - nahliadnutie do spisu a vyžiadanie fotokópii na OR PZ D. dňa 15.06.2011 - 130,91 eur - súd tento úkon právneho zástupcu posúdil ako neúčelný, vo veci sa zúčastnil na všetkých dovtedy vykonaných vyšetrovacích úkonoch, listiny mu boli doručované,
- 20) podľa § 14 odsek 4 písm. a) vyhlášky - porada s klientom dňa 17.06.2011 v W. E. (čas úkonu od 15.25 hod. do 16.13 hod.) - 41,17 eur + 7,41,- eur = 48,58 eur,
- amortizácia na ceste D. - E. a späť N. Q., ev. č. D., t. j. XXXkm x 0,183 eur/ km= 32,94 eur,
- náhrada PHM pri spotrebe 6,8 l/100 km, 14 l x 1,295 eur /l = 18,13 eur,
- náhrada za stratu času 6 polhodín x 12,35 eur = 74,10 eur,
nárok dôvodný v celkovej výške 173,75 eur, požaduje 168,80 eur
- 21) podľa §14 ods. 1 písm. c) vyhlášky - výsluch na OR PZ D. svedkovia Z. D., F. D. dňa 23.06.2011 - 130,91 eur, nárok dôvodný v plnej výške
- 22) podľa §14 ods. 1 písm. c) vyhlášky - výsluch na OR PZ D. svedok Z. D. dňa 24.06.2011 - 130,91 eur, nárok dôvodný v plnej výške
- 23) podľa §13 od §14 ods. 1 písm. b) vyhlášky - vyjadrenie k žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu a doposiaľ k zhromaždeným dôkazom podané dňa 29.06.2011 - 130,91 eur, súd tento úkon právneho zástupcu posúdil ako neúčelný, žiadosť o prepustenie z väzby podal právny zástupca obvineného a ju aj odôvodnil
- 24) podľa §13 odsek 1a§14 ods. 1 písm. b) vyhlášky - žiadosť o doručenie uznesenia súdu o prepustení U. z väzby na slobodu podaná dňa 29.06.2011 - 130,91 eur, súd tento úkon právneho zástupcu posúdil ako neúčelný, právny zástupca bol prítomný na zasadnutí, na ktorom bolo rozhodnuté o prepustení obvineného z väzby a v zmysle § 44 ods. 8 trestného zákona sa mu doručovali aj všetky písomnosti
- 25) podľa § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky - výsluch na OS Humenné U. k prepusteniu z väzby na slobodu dňa 29.06.2011 - 130,91 eur - nárok dôvodný v plnej výške
- 26) podľa §13 odsek 1a§14 ods. 1 písm. c) vyhlášky - výsluch svedka Q. F. na OR PZ Humenné dňa 29.06.2011 - 130,91 eur - nepriznaný nárok, z trestného spisu vyplýva, že právny zástupca na tomto úkone prítomný nebol
- 27) podľa § 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky - žiadosť o zrušenie primeraného obmedzenia vycestovania do zahraničia na OS Humenné dňa 11.07.2011 - 130,91 eur, nárok dôvodný v plnej výške
- 28) podľa § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky - výsluch na OS Humenné k žiadosti o vycestovanie dňa 05.08.2011 - 130,91 eur, nárok dôvodný v plnej výške
- 29) podľa § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky - zasadnutie OS Humenné o predbežné prejednanie obžaloby na OS Humenné dňa 08.12.2011 - 130,91 eur, nárok dôvodný v plnej výške
- 30) podľa § 14 ods. 3 písm. a), § 14 ods. 8 vyhlášky - návrh na vykonanie dôkazov na OS Humenné dňa 06.12.2011 - - 61,75 eur + 7,41 eur = 69,16 eur - nárok dôvodný iba čiastočne - priznaná odmena iba vo výške 1/2
- 31) podľa §14 ods. 3 písm. a), § 14 ods. 8 vyhlášky - opätovný písomný návrh na vykonanie dôkazov na hlavnom pojednávaní OS Humenné dňa 20.12.2011 - 130,91 eur, neúčelný úkon, z trestného spisu zistené, že sa jedná o návrhy totožných dôkazov ako už právny zástupca uviedol dňa 06.12.2011
- 32) podľa §14 ods. 1 písm. b) vyhlášky - vyhlásenie obž. U. k obžalobe na OS Humenné dňa 04.04.2012 - 134,79 eur, nárok dôvodný v plnej výške

- 33) podľa §14 ods. 1 písm. c) vyhlášky - pojednávanie OS Humenné dňa 05.04.2012 v čase od 8,30 - 11,45 hod. - $2 \times 127,16 \text{ eur} + 7,63 \text{ eur} = 261,95 \text{ eur}$, nárok dôvodný čiastočne, súd za tento úkon priznal nárok iba na jeden režijný paušál
- 34) podľa § 14 ods. 1 písm. c), § 14 ods. 5 písm. b) vyhlášky - pojednávanie OS Humenné dňa 14.06.2012 - $31,79 \text{ eur} + 7,63 \text{ eur} = 39,42 \text{ eur}$, nárok dôvodný iba čiastočne - priznaná odmena iba vo výške 1/4 - pojednávanie odročené bez prejednávania veci
- 35) podľa § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky - pojednávanie OS Humenné dňa 06.09.2012 - 134,79 eur, nárok dôvodný v plnej výške
- 36) podľa §14 ods. 3 písm. a), § 14 ods. 8 vyhlášky - návrh na doplnenie znal. posudku Z.. R. C. dňa 05.10.2012 - $63,58 \text{ eur} + 7,63 \text{ eur} = 71,21 \text{ eur}$, nárok dôvodný iba čiastočne - priznaná odmena iba vo výške 1/2
- 37) podľa § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky - pojednávanie OS Humenné dňa 25.10.2012 - 134,79 eur, nárok dôvodný v plnej výške
- 38) podľa 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky - písomná žiadosť na OS Humenné obv. U. o doručenie odvolania OP Humenné dňa 24.01.2013 - 137,97 eur, úkon neúčelný, právnomu zástupcovi súd v zmysle platnej právnej úpravy bol povinný doručiť odvolanie na vyjadrenie
- 39) podľa § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky - porada s klientom k veci vyjadrenia sa k odvolaniu prokurátora dňa 01.03.2013 - 137,97 eur, súd tento úkon nemal za preukázaný
- 40) podľa § 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky - písomné stanovisko na OS Humenné obž. U. k odvolaniu sa prokurátora OP dňa 07.03.2013 - 137,97 eur, nárok dôvodný v plnej výške
- 41) podľa § 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky - žiadosť o zrušenie primeraného obmedzenia uloženého uznesením OS Humenné podaná dňa 30.01.2014 - 142,04 eur, súd tento úkon nemal za preukázaný, okrem toho obmedzenia uložené žalobcovi boli zrušené sudcom pre prípravné konanie uznesením z dňa 22.07.2011
- 42) podľa § 14 ods. 1 písm. c), § 14 ods. 5 písm. b) - zasadnutie KS Prešov dňa 26.06.2014 - 33,50 eur + 8,04 eur = 41,54 eur, nárok dôvodný iba čiastočne - priznaná odmena iba vo výške 1/4 - odročenie bez prejednávania veci
- amortizácia na ceste D. - S. a späť N. Q. ev.č. D., t.j. $XXX \text{ km} \times 0,183 \text{ eur/km} = 28,91 \text{ eur}$,
 - náhrada PHM pri spotrebe $6,8 \frac{1}{100} \text{ km}$, $11 \times 1,451 \text{ eur} / 1 = 15,96 \text{ eur}$,
 - náhrada za stratu času 5 polhodín $\times 13,40 \text{ eur} = 67,00 \text{ eur}$,
- nárok dôvodný v celkovej výške 153,41 eur
- 43) podľa § 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky - žiadosť na KS Prešov na konanie verejného zasadnutia v jeho neprítomnosti dňa 28.07.2014 - 142,04 eur, úkon neúčelný, jedná sa o spravodlivé právneho zástupcu z účasti na verejnom zasadnutí
- 44) podľa § 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky - verejné zasadnutie dňa KS Prešov dňa 31.07.2014 - 142,04 eur,
- amortizácia na ceste D. - S. a späť N. Q., ev.č. D., t.j. $XXX \text{ km} \times 0,183 \text{ eur/km} = 28,91 \text{ eur}$,
 - náhrada PHM pri spotrebe $6,8 \frac{1}{100} \text{ km}$, $11 \times 1,451 \text{ eur} / 1 = 15,96 \text{ eur}$,
 - náhrada za stratu času 5 polhodín $\times 13,40 \text{ eur} = 67,00 \text{ eur}$,
- nárok dôvodný v celkovej výške 253,91 eur.

18. Za účelne vynaložené náklady pozostávajúce z trov právneho zastúpenia tak považoval vo výške 5.540,91 eur. Vo zvyšnej časti uplatneného nároku na náhradu trov právneho zastúpenia trestného konania žalobu ako nedôvodnú zamietol.

19. Ďalším nárokom žalobcu bol nárok na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy za dni väzby, t.j. za 93 dni vo výške 99,58 eur za deň, celkom vo výške 9.260 eur a nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy z dôvodu zásahu do jeho osobnostných práv v dôsledku vedeného trestného konania vo výške 35.000 eur.

20. K nároku na náhradu ujmy za väzbu poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/153/2016 zo dňa 12.12.2017 so záverom, že aj keď rozhodnutie o väzbe nebolo zrušené pre nezákonnosť, právo na náhradu škody zakladá právoplatný oslobodzujúci rozsudok v trestnom konaní, v ktorom bolo rozhodnutie o väzbe vydané. Teda nárok poškodeného, t.j. žalobcu na nemajetkovú ujmu v peniazoch patrí za splnenia jediného predpokladu, a to, že iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, ktorú preto nemožno uspokojiť inak. Trestné stíhanie je objektívne spôsobilé zasiahnuť do osobnostnej sféry jednotlivca. Musí sa zohľadňovať hodnota osobnosti jednotlivca, jeho súkromie, rodinné väzby a satisfakcia má zmierniť prežitý stres, pocit bezmocnosti, narušenie viery v spravodlivosť, neistotu, úzkosť. Len samotné konštatovanie porušenia

práv žalobcu by v tomto prípade nebolo dostatočným zadosťučinením a tak je potrebné žalobcovi priznať aj nemajetkovú ujmu v peniazoch. Pod nemajetkovou ujmu je treba rozumieť psychické útrapy, poníženie alebo inú citovú ujmu, ktorú poškodená osoba utrpela v dôsledku trestného stíhania. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je - vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky, považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce subjektívne pocity žalobcu, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Pokiaľ dôjde k neoprávnenému zásahu, má zásah závažné dôsledky vtedy, keď ním bola v značnej miere znížená dôstojnosť alebo vážnosť fyzickej osoby v spoločnosti alebo do práva na súkromie, pričom tento negatívny - difamačný následok ale nie je jediným právne akceptovateľným prejavom závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe na týchto chránených právach (viď rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 5Co/30/2017 zo dňa 28.11.2017). Kritériami na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy sú všetky tie skutočnosti, ktoré sa podriaďujú pri uplatnení práva na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. OZ, najmä občianskej cti a ľudskej dôstojnosti a vážnosti, súkromného a rodinného života, osobnej slobody, slobody pohybu i pobytu. Podľa rozhodnutia NS SR z 31.05.2017, sp. zn. 4Cdo/177/2005 nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súvislosti s článkom 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa ust. § 5 ods. 1 z. č. 58/1969 Zb.

21. Súd prvej inštancie tak nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy posudzoval aj ako prípad vadného pozbavenia osobnej slobody podľa Dohovoru, ktorý umožňuje odškodnenie aj nemateriálnej ujmy a ktorého aplikácia má prednosť pred vnútroštátnou úpravou. Uviedol, že novelou z. č. 514/2003, z. č. 517/2008, účinnou od 01.01.2009 došlo k úprave výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. V danej veci výšku nemajetkovej ujmy súd ustálil voľnou úvahou. Pri rozhodovaní prihliadol na § 17 ods. 4 zákona 514/2003 Z. z., ktorý výšku nemajetkovej ujmy spôsobenej väzbou, trestom alebo iným pozbavením osobnej slobody odvodzuje od primeranej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR, pričom by za každý začatý deň pozbavenia osobnej slobody mala byť priznaná najmenej jedna tridsatina takejto mzdy za predchádzajúci rok. Žalobca bol vo väzbe v roku 2013, primeraná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve SR v roku 2012 bola 13 511,- Sk, 1/30 predstavuje sumu 450,- Sk, t.j. 14,94 eur. Okrem iného vzal do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad § 5 ods. 1, druhá veta zákona číslo 215/2006 Z.z., v zmysle ktorého, ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy. Limit odškodnenia je v tomto ustanovení aj pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy.

22. Európsky súd pre ľudské práva dňa 17.07.2012 v prípade Winkler proti Slovenskej republike (sťažnosť č.25416/07) rozhodol o tom, že Slovenská republika porušila článok 5 Dohovoru a sťažovateľovi, ktorý bol nezákonne vo väzbe od 26. mája 2005 do 15. novembra 2005 priznal z titulu nemajetkovej ujmy sumu 8 000,- eur (45,97 eur za 1 deň). Ku kritériám celkovej dĺžky obmedzenia osobnej slobody, teda trvania väzby treba vychádzať z toho, že časové okolnosti väzby sú objektívne vyjadriteľné kritériom pre posúdenie celkovej výšky odškodnenia. Samotné držanie vo väzbe má z povahy veci negatívne dôsledky čo do slobody pohybu či do práva na súkromie a v tomto ohľade výkon väzby sám o sebe spôsobuje ujmu na základných právach, slobodách a dôstojnosti dotknutej osoby (pozri rozsudok NS ČR, sp. zn. 30Cdo/2357/2010). Výkonom väzby došlo k obmedzeniu žalobcovho súkromného a rodinného života, k odčleneniu od jeho najbližších a táto skutočnosť neodvratne zasiahla aj do jeho osobného a spoločenského života. Rozhodnutím o väzbe a trvaním samotnej väzby bol žalobca obmedzovaný vo svojom pohybe, v kontakte s blízkymi osobami a známymi. Vo väzbe sa ocitol s ľuďmi majúcimi kriminálnu minulosť. Počas doby troch mesiacov musel znášať ponižovanie, vyhrážanie, existenciu obmedzených životných podmienok bez rodiny. Väzba teda negatívne zasiahla do osobného života žalobcu, s väzbou sa nevie vysporiadať doposiaľ, stal sa uzavretejším, vyhýba sa spoločenskému životu. Po návrate z väzby ostal bez práce, zmenil sa aj jeho rodinný život, zmenilo sa voči nemu správanie nielen rodiny ale aj jeho blízkeho okolia. Odvrátili sa od neho kamaráti, obyvatelia jeho rodnej obce ho obchádzali, odmietali s ním komunikovať. Súd teda s prihliadnutím k osobe žalobcu, jeho doterajší život a závažnosť následkov, ktoré mu vznikli v súkromnom živote rozhodol o výške nemajetkovej ujmy za väzbu tak, že mu priznal nárok na náhradu za jeden deň väzby vo výške 60,- eur, čo celkovo predstavuje sumu 5 580,- eur. Vo zvyšku v tejto časti nárok žalobcu ako nedôvodný zamietol.

Aj podľa rozhodnutia NS ČR sp. zn. 30Cdo/2357/2010 adekvátnym odškodnením je odškodnenie v rozsahu 20 až 60 eur za jeden deň trvania väzby.

23. K ďalšiemu nároku žalobcu uviedol, že na vznik občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby musí byť splnená podmienka existencie zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení alebo v ohrození osobnosti fyzickej osoby v jeho fyzickej alebo morálnej integrite. Zásah musí byť neoprávnený a musí byť zistená existencia príčinnej súvislosti medzi zásahom a protiprávnosťou zásahu. Každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti. Zdôraznil, že na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ukážu ich predpoklady ako mylné a nesprávne. Ak má byť jednotlivec povinný sa takýmto úkonom vôbec podrobiť, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nespáchal, dostane sa mu odškodnenia za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený (viď rozhodnutie ÚS ČR, nález sp.zn. I.ÚS 554/04 z 31.03.2005). Trestné stíhanie spojené s väzbou v danom prípade bolo neoprávneným zásahom značnej intenzity a rozsahu, pretože tieto skutočnosti vytvorili negatívny obraz o žalobcovi, ktorý vyvolal u neho ujmu na osobnostných právach, a to znížením jeho dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti, ktorú ujmu by ako závažnú pociťoval každý na jeho mieste. Daná skutočnosť bola preukázaná aj výpoveďami svedkov. Trestné konanie bolo vedené od 29.03.2011 do 31.07.2014, t.j. 2 roky, 9 mesiacov a 29 dní, kedy bol žalobca oslobodený spod obžaloby. Vzhľadom na dĺžku súdneho konania, povahu trestného činu, pre ktorý bol žalobca stíhaný a po jeho prepustení z väzby sa od žalobcu odvrátili nie len jeho známi, ale zmenil sa aj postoj jeho rodinných príslušníkov. Žalobca sa utiahol, prestal chodiť do spoločnosti. Vedené trestné stíhanie závažne zasiahlo do súkromia žalobcu i do rodinných vzťahov. Vedené trestné stíhanie malo negatívny dopad aj v jeho majetkovej sfére. Po prepustení z väzby sa už pracovne nezačlenil na pozíciu predtým zastávanú - predák, ale bol v pozícii bežného pracovníka, s tým súvisel aj pokles jeho príjmu. Okrem uvedeného v predtým vykonávanom zamestnaní bol spolupracovníkmi následne aj posudzovaný a zmenil sa ich postoj k nemu a aj preto musel predčasne svoje pôsobenie v zahraničí ukončiť.

24. S poukazom na z. č. 215/2006 Z.z. uviedol, že výška nemajetkovej ujmy nemôže presiahnuť výšku odškodnenia obete násilného trestného činu. Odškodnenie za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci nemôže byť vyššia ako odškodnenie za trvalé následky na zdraví či dokonca za život. Aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva by priznaná finančná náhrada napr. v konaniach o ochranu osobnosti nemala byť neprimeraná iným finančným kompenzáciám - napr. výške náhrady za utrpenie a bolesť (ktoré boli spôsobené napr. telesnými zraneniami - Karhuvaara a Iltalehti v. Fínsko). Priznanie prehnanych súm by mohlo viesť k bezdôvodnému obohacovaniu sa a dokonca by mohlo bagatelizovať niektoré ujmy na iných základných právach (viď rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/171/2005 zo dňa 27.04.2006). Aj v rozhodnutí NS SR z 31.05.2007, sp. zn. 4Cdo/177/2005, ktoré bolo publikované pod R/13/2009 bolo konštatované, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súlade s článkom 5 ods. 1 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa § 5 ods. 1 z. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Neurčité právne pojmy neumožňujú súdu ľubovoľnú alebo absolútne neobmedzenú úvahu. Ich aplikáciu a výklad je nutné zdôvodniť a vyrovnáť s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávaných obdobných veciach (poukázal na rozsudok ESĽP zo dňa 17.07.2012, v prípade Winkler proti Slovenskej republike). Tiež v rozhodnutí Najvyššieho súdu z 30.09.2013, sp. zn. 6MCdo/15/2012 bolo konštatované, že určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy. Základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba vziať do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napr. z. č. 215/2006 Z.z., v zmysle ktorého ak trestným činom bola spôsobená smrť, mal poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50-násobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužitia je limit odškodnenia vo výške 10-násobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napr. aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, resp. s morálnou škodou spôsobenou trestným činom.

25. Súd prvej inštancie skonštatoval, že v danom prípade žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý na rozdiel od zákona č. 58/1969 Zb. upravuje možnosť priznať aj túto náhradu. Zákon č. 514/2003 Z.z. bol od svojho vydania viackrát novelizovaný. Výšky náhrady nemajetkovej ujmy sa týkala novela vykonaná zákonom č. 517/2008 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 517/2008 Z.z.“) účinným od 1. januára 2009 a ďalej zákonom č. 412/2012 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 412/2012 Z.z.“) účinným od 1. januára 2013. V zmysle § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení zákona č. 517/2008 Z.z. sa výška nemajetkovej ujmy určuje s prihliadnutím najmä na a/ osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b/ závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Ustanovením § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení zákona č. 517/2008 Z.z. bol stanovený minimálny limit výšky nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonnými rozhodnutiami uvedenými v § 7 a § 8 tohto zákona (tak, že jej výška je najmenej jedna tridsatina priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok, a to za každý, aj začatý deň pozbavenia osobnej slobody). V zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení zákona č. 412/2012 Z.z. výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa § 17 ods. 2 tohto zákona nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu (pričom osobitným predpisom sa tu podľa poznámky pod čiarou rozumie zákon č. 215/2006 Z.z.). Zákonom č. 412/2012 Z.z. bol teda stanovený maximálny limit výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Na záveroch najvyššieho súdu o povinnosti všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a ESLP, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenili neskôr nič ani zákon č. 517/2008 Z.z., ani zákon č. 412/2012 Z.z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 412/2012 Z.z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESLP. Z rozhodnutí súdov je zrejмый ich zámer určiť výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch s prihliadnutím na okolnosti uvedené v ustanovení § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. Ich právne závery nie sú však náležite podložené zohľadnením právnych záverov, ku ktorým dospel už skôr najvyšší súd a tiež judikatúra ESLP. Podľa názoru ESLP náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. R.). ESLP tiež konštatoval, že pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napríklad U. K.). Okrem toho ESLP vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napríklad Público - Comunicação Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon ESLP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Italehti a Karhuvaara v. Fínsko).“- vid' Uznesenie NS SR sp. zn.3Cdo/19/2018 zo dňa 24.07.2018.

26. Pri výške nemajetkovej náhrady prvoinštančný súd vychádza z voľnej úvahy, nemôže však ísť o úvahu nepreskúmateľnú, resp. svojvoľnú. Výška nemajetkovej ujmy musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Nemôže presiahnuť výšku odškodnenia obeť násilného trestného činu. Z citovaných zákonných noriem a nariadenia vlády vyplýva, že výška minimálnej mzdy pre rok 2014, kedy sa stalo zrejмым, že uznesenie o vznesení obvinenia je nezákonné, teda v čase vydania oslobodzujúceho rozsudku, bola v sume 352 eur za mesiac. 50-násobok minimálnej mzdy, ktorý nesmie byť v danom prípade pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy prekročený, je v danom prípade suma 17.600 eur.

27. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie dospel k názoru, že sú splnené zákonné predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, a to aj v zmysle článku 5 ods. 5 Dohovoru, aj § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Je tak dôvodným nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy vo

výške 10.000 eur, preto žalovaného zaviazal aj na zaplatenie tejto sumy. Vo zvyšnej časti nárok žalobcu na zaplatenie nemajetkovej ujmy ako nedôvodný zamietol.

28. Z priznanej sumy na zaplatenie ušlého zisku a trov právneho zastúpenia trestného konania, súd priznal žalobcovi aj nárok na úrok z omeškania v zákonnej výške 5,25 % ročne. Vychádzal z toho, že žalobca pred podaním žaloby si uplatnil nárok na zaplatenie peňažného plnenia u žalobcu, pričom tento najneskorším písomným vyjadrením doručeným žalobcovi 12.10.2015, jeho žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody odmietol. Nasledujúcim dňom, sa teda žalovaný dostal do omeškania. Poukázal tak na § 16 ods. 4 zákona o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci, podľa ktorého lehota omeškania začína plynúť najneskôr dňom oznámenia, že nebol uspokojený nárok na náhradu škody alebo uplynutím šesť mesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku, ak súd neurčí začiatok plynutia neskôr.

29. Súd prvej inštancie však nepriznal žalobcovi nárok na zaplatenie úroku z omeškania z priznanej nemajetkovej ujmy. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania (rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo/185/2011 zo dňa 14.03.2012). Žalovaný sa nemohol dostať do omeškania so zaplatením nemajetkovej ujmy, lebo právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným nie je záväzkovým právnym vzťahom. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je možné považovať za právo veriteľa na plnenie a žalobca preto nemôže v prípade úspechu požadovať v konaní úroky z omeškania s odkazom na ust. § 517 Občianskeho zákonníka predtým, ako by uplynula lehota na plnenie stanovená právoplatným rozhodnutím.

30. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1 CSP. Mal za to, že v danom prípade žalobu čo do uplatneného nároku považoval v celom rozsahu za dôvodnú. Následne žalobu čiastočne zamietol a to pokiaľ sa jedná o jednotlivé uplatnené nároku na peňažné plnenia, pričom určenie výšky nemajetkovej ujmy bolo iba na úvahe súdu. Súd pri rozhodovaní o uplatnenom nároku určil, že samotný nárok na náhradu škody má váhu 90 % a nárok na konkrétnu výšku náhrady má váhu 10 %. V časti samotného nároku bol žalobca plne úspešný, nakoľko súd dospel záveru, že žaloba čo do základu je dôvodná. V časti uplatnenej výšky boli pomerne úspešné obidve strany sporu. Vzhľadom na uvedené súd žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 90 % . O výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

31. Proti uvedenému rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný. Vzhľadom na obsah odvolania odvolací súd posúdil, že odvolanie smeruje voči druhému vyhovujúcemu výroku, ako aj výroku o trovách konania. Žalovaný namietal, že rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a z nesprávne zisteného skutkového stavu. Poukázal na znenie § 5 ods. 1 a § 6 ods. 1 z. č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého nárok na náhradu škody je možné uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd nie je v konaní o náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy oprávnený sám posudzovať zákonnosť rozhodnutia vydaného orgánom verejnej moci v trestnom konaní a musí toto právoplatné rozhodnutie byť ako nezákonné zrušené alebo zmenené príslušným nadriadeným orgánom. Extenzívny výkladom z. č. 58/1969 Zb., ako aj z. č. 514/2003 Z.z. bol judikovaný záver, že z pohľadu nároku na náhradu škody má rovnaký význam ako zrušenie uznesenie o vznesení obvinenia pre nezákonnosť, aj zastavenie trestného stíhania, resp. oslobodenie spod obžaloby, ako je tomu v tomto prípade, ale uvedený záver nemôže byť prijímaný absolútne a bezvýhradne. Za nesprávny úradný postup a za nezákonné rozhodnutie nemôže byť automaticky považované každé začaté trestné stíhanie, ktoré nevedlo k právoplatnému odsúdeniu obvineného, resp. obžalovaného bez posúdenia a zohľadnenia osobitosti každej jednej trestnej veci. Poukázal na rozhodnutie ESLP vo veci Lavrečov proti Českej republike (sťažnosť č. 57404/08 z 20.06.2013), kde sa konštatuje, že zlučiteľnosť zásahu pri vedení trestného konania voči určitej osobe vyžaduje, aby zásah bol zákonný, vo všeobecnom záujme a bol primeraný. Podmienka zákonnosti je splnená, keď vo veci nič nenaznačovalo, že by vyšetrovateľ, prokurátor a súd ustanovenia Trestného poriadku a Trestného zákona uplatnili zjavne nesprávne alebo takým spôsobom, aby dosiahli svojvoľné závery. To, že sťažovateľ bol zbavený obžaloby neznamená, že jeho trestné stíhanie bolo nezákonné alebo vadné. Môžu existovať prípady dôvodného podozrenia v trestnom konaní, ktoré pri súdnom konaní nevyústia do odsúdenia. V prejednávanej veci trestného stíhania žalobcu boli splnené všetky zákonné predpoklady, keď pravdepodobnosť o spáchaní definovaného skutku žalobcom v čase prípadného

konania existovala, ktorá sa však v trestnom konaní pred súdom nepotvrdila. Vydaním uznesenia o vznesení obvinenia žalobcu nedošlo k porušeniu základných zásad trestného konania vyjadrených v § 2 Trestného poriadku, v zmysle ktorých pre vznesenie obvinenia postačovali okolnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin. Poukázal na nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS/163/2013 z 13.11.2013. Tiež uviedol, že nebolo pre nezákonnosť zrušené v priebehu vedenia trestného konania žiadne rozhodnutie. Podľa z. č. 514/2003 Z.z. pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci musia byť kumulatívne preukázaná existencia nezákonného rozhodnutia, vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti - nezákonným rozhodnutím a vznikom škody. Nárok na náhradu škody nevzniká, ak nie je naplnený čo i len jeden z troch uvádzaných predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu. Nebolo zistené, aby žalovaný vydal nezákonné rozhodnutie alebo že by nesprávne úradne postupoval, alebo aby porušil svoje povinnosti pre naplnenie vzniku objektívnej zodpovednosti za škodu. Súd mal dospieť k záveru, že neexistuje právny titul pre priznanie náhrady škody podľa § 6 ods. 1 z. č. 514/2003 Z.z. a mal žalobu zamietnuť v celom rozsahu. Čo sa týka náhrady škody z titulu trov právneho zastúpenia nemožno konštatovať, aby súd nesprávne postupoval pri určení jej výšky. Navrhol preto, aby napadnutý výrok rozsudku bol zrušený a vec vrátená na nové konanie a rozhodnutie.

32. Proti uvedenému rozsudku, podal odvolanie aj žalobca a to proti zamietavému výroku v časti o priznanie trov právneho zastúpenia v sume 5.540,91 eur a nie v nárokovanej výške 7.344,69 eur. Podľa odvolateľa súd nedôvodne krátil a neuznal niektoré vyčíslené trovy právneho zastúpenia uvedené v písomnom vyčíslení zo dňa 02.10.2018. Nebola priznaná náhrada za úkon pod položkou číslo 41. Jednalo sa o žiadosť o zrušenie primeraného obmedzenia uloženého súdom uznesením sp. zn. OTp/17/2017 zo dňa 29.06.2011. Obmedzenie bolo zrušené uznesením z 22.07.2011. Už z uvedeného uznesenia vyplýva, že súd konal na základe žiadosti obhajcu o zrušenie obmedzenia spočívajúce v zákaze vycestovať do zahraničia. Ďalším uznesením sp. zn. 2T/139/2011 zo dňa 17.03.2014 na písomnú žiadosť zo dňa 30.01.2014 bolo zrušené ďalšie zostávajúce obmedzenie spočívajúce v zákaze styku s poškodenou A. a priblíženia sa k nej na vzdialenosť nie menšiu ako X m. Z uvedeného vyplýva, že úkon obhajcu bol potrebný, dôvodný a súd na základe žiadosti konal. Nebol to bezpredmetný úkon. Úkon bol vykonaný a žiaduci v prospech žalobcu. Žalobca ako prílohu odvolania doručil obe uznesenia. V ďalšom poukázal na položku č. 38, kde sa uvádza, že úkon je neúčelný, lebo odvolanie prokurátora voči oslobodzujúcemu rozsudku muselo byť doručené advokátovi. Toto odvolanie však bolo doručené až na písomnú žiadosť advokáta. Tento úkon bol vysoko potrebný. Na základe oboznámenia sa s odvolacími dôvodmi prokurátora advokát spracoval podrobné písomné vyjadrenie k tomuto odvolaniu. Obsahom vyjadrenia bolo logické vyvrátenie argumentov prokurátora v podanom odvolaní proti prvoinštančnému rozsudku. Písomné vyjadrenie advokáta je súčasťou trestného spisu. Aj vypracovanie tohto vyjadrenia bolo dôvodné a odvolací súd jeho obsah premietol do svojho rozsudku, keď odvolanie prokurátora zamietol. Navrhol preto, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil a uplatnený nárok pozostávajúci z výšky trov právneho zastúpenia v sume 7.344,69 eur priznal v tejto výške.

33. K odvolaniam sa protistrany nevyjadrili.

34. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolania boli podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými osobami (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP a bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajskému súdu v Prešove dňa 04.02.2020 a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné čiastočne a odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

35. Z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejedná vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať, nemusí byť pritom daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu SR sp zn. II. ÚS/78/05). Odvolanie nebolo podané proti I. výroku rozsudku súdu prvej inštancie, preto tento v zmysle § 367 ods. 2 CSP nadobudol právoplatnosť. Čo do zamietnutej

časti žaloby v II. výroku nebolo podané odvolanie nad nepriznanú sumu 1.803,78 eur s prísl., preto aj v uvedenej zamietavej časti rozsudok nadobudol právoplatnosť.

36. Odvolací súd sa plne stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie vysloveným v napadnutom rozsudku, čo da týka záveru, že základ nároku žalobcu je daný, lebo sú splnené všetky zákonné podmienky pre priznanie nároku na náhradu škody v súvislosti s jeho trestným stíhaním a následným oslobodením spod obžaloby rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 2T/139/2011 zo dňa 25.10.2012, ktorý sa stal právoplatným dňa 31.07.2014, keď Krajský súd v Prešove uznesením č.k. 9To/6/2013-431 zo dňa 31.07.2014 zamietol odvolanie prokurátora proti uvedenému oslobodzujúcemu rozsudku. V zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd poukazuje na rozhodnutie súdu prvej inštancie v uvedenom rozsahu, konštatuje jeho správnosť, na ktoré čo do konštatovania o splnení zákonných podmienok náhrady škody poukazuje. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, ako aj k odvolacím dôvodom žalovaného odvolací súd uvádza, že aj podľa názoru odvolacieho súdu boli splnené zákonné podmienky na posúdenie žalobného nároku ako dôvodného.

37. K odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie už náležite vyhodnotil všetky podstatné námietky žalovaného, ktoré boli opätovne uplatnené aj v jeho odvolaní. Žiadna z odvolacích námietok žalovaného nie je však spôsobilá prívodiť či už zrušenie alebo zmenu napadnutého rozsudku.

38. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom na vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam čo do základu nároku, vec správne právne posúdil a svoje rozhodnutie náležite aj odôvodnil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia konajúceho súdu prvej inštancie v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP a v podrobnostiach naň poukazuje.

39. Keďže žalovaný v odvolaní namieta aj nesprávne právne posúdenie veci, odvolací súd uvádza, že právnym posúdením činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je chybnou aplikáciou práva na zistený stav, dochádza správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

40. Pokiaľ ide o vec samu, odvolací súd dodáva, že v odvolaní podanom žalovaným boli namietané také skutočnosti, ku ktorým sa súd prvej inštancie náležite v odôvodnení napadnutého rozsudku vyjadril, vyhodnotil ich a zaujal stanovisko, ktoré ho viedlo k rozhodnutiu vo veci. Aj podľa názoru odvolacieho súdu boli v konaní preukázané všetky zákonné podmienky na priznanie náhrady škody žalobcovi v dôsledku jeho trestného stíhania na základe obvinenia, ktoré bolo ukončené oslobodzujúcim rozsudkom. Odvolací súd sa však stotožňuje s tvrdením žalovaného, že nie každé neodsúdenie má za následok vznik nároku na náhradu škody. V prejednávanej veci však súd prvej inštancie v náležitom rozsahu vyhodnotil osobitosti predmetnej veci so správnym záverom. Ak sa namieta, že u žalobcu bolo dôvodne sa domnievať o podozrení, že žalobca sa mal dopustiť trestnej činnosti, napokon jeho trestný činnosť sa nepreukázala, ale konaním silových zložíek bola žalobcovi spôsobená škoda, a došlo uňho k porušeniu jeho základných práv a slobôd, nie je možné mu nepriznať nárok na jej náhradu tak, ako o tom rozhodol súd prvej inštancie. Nie je možné sa stotožniť s názorom žalovaného, že v konaní nebolo preukázané, aby žalovaný vydal nezákonné rozhodnutie, alebo, žeby nesprávne úradne postupoval, a aby porušil svoje povinnosti, ako predpoklad naplnenia vzniku objektívnej zodpovednosti za škodu. Aj k uvedenej námietke sa súd prvej inštancie náležite vo svojom rozsudku vyjadril so záverom, že skutočnosť, že trestné stíhanie žalobcu bolo ukončené oslobodzujúcim rozsudkom odôvodňuje záver o splnení zákonných podmienok pre priznanie náhrady škody tak, ako si ju žalobca uplatnil. Oslobodzujúci rozsudok podľa ustálenej súdnej praxe má rovnaké účinky ako zrušenie rozhodnutia o vznesení obvinenia za situácie, že neboli naplnené predpoklady o spáchaní trestného činu.

41. K odvolacím námietkam žalobcu je potrebné uviesť, že tieto sú v časti dôvodné, a to čo sa týka výšky náhrady škody za právne zastúpenie žalobcu v trestnom konaní. V odvolaní bolo namietané nesprávne priznanie výšky advokátskej odmeny za obhajobu žalobcu v trestnom konaní. Keďže v odvolaní bolo namietané nepriznanie odmeny za účtované položky 38. a 41., tieto položky boli odvolacím súdom vyhodnotené so záverom, že nesprávne krátená súdom prvej inštancie bola odmena v položke 41. Preto

sú odvolacie námietky v uvedenom smere dôvodné. Aj podľa odvolacieho súdu nebol dôvod nepriznať žalobcovi náhradu škody žiadanú aj za úkon jeho obhajcu v trestnom konaní, a to za úkon zo dňa 30.01.2014 ako žiadosť o zrušenie primeraného obmedzenia uloženého uznesením OS Humenné podľa § 14 ods. 1, písm. b) cit. vyhlášky vo výške 142,04 eur, ktorý bol zrealizovaný a na základe tejto žiadosti bolo obmedzenie žalobcu v pozícii obžalovaného aj zrušené uznesením OS v Humennom pod sp. zn. 2T/139/2011 zo dňa 17.03.2014. Podľa názoru odvolacieho súdu nebol dôvod krátiť odmenu v uvedenom rozsahu, lebo išlo o účelný úkon. Preto čo do zamietavej časti odvolací súd považoval nárok vo výške 142,04 eur za dôvodný, preto bol žalobcovi priznaný a to spolu aj s úrokom z omeškania tak, ako bol uplatnený t.j. vo výške 5,25 % ročne od 14.10.2015, kedy sa žalovaný dostal do omeškania po oznámení žalovaného, že nárok žalobcu neuznáva podľa § 16 ods. 4 cit. zákona č. 514/2003 Z.z. Za neúčelný úkon odvolací súd považoval úkon účtovaný od položky 38., išlo o žiadosť o doručenie odvolania OP Humenné tak, ako to správne vyhodnotil aj prvoinštančný súd. Doručenie odvolania bolo zákonnou povinnosťou súdu, nie na jeho vyžiadanie. Za vyjadrenie sa k uvedenému odvolaniu bola odmena v položke 40. priznaná.

42. Čo sa týka odvolacích námietok žalobcu čo do nepriznania žiadanej náhrady škody za jeho ďalšie úkony právneho zastúpenia v trestnom konaní odvolací súd uvádza, že iné konkrétne odvolacie námietky neboli vznesené, iba bolo všeobecne namietané nepriznanie náhrady v žiadanej výške 7.344,69 Eur, preto odvolací súd nemohol posúdiť iné námietky, keď žiadne iné neboli súdu prvej inštancie vytýkané. Je potrebné k uvedenému konštatovať, že ak odvolateľ poukazuje na vyčíslenie trov právneho zastúpenia v podaní zo dňa 02.10.2018, ktoré bolo súdu prvej inštancie doručené 10.10.2018, tam boli napríklad účtované plné sumy napriek tomu, že nárok vznikol iba na pomernú časť odmeny, napr. za úkony pod poradovým číslom 4., 12., 30., 34. a iné, alebo boli účtované sumy nižšie, ako bol zákonný nárok, napr. za úkony pod poradovými číslami 13., 14., 15., 18. a ďalšie, kedy nebolo možné priznať vyššie sumy ako žiadané.

43. Odvolací súd ešte dodáva, že Ústavný súd Slovenskej republiky v zhode s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva stabilne judikuje, že povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie neznamena automaticky povinnosť poskytnúť podrobnú odpoveď na každý nastolený argument. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. sp. zn. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/2013). Rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzované s ohľadom na okolnosti každého prípadu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 163/2015 zo 17. marca 2016). Odvolací súd tak dospel k záveru, že v danom prípade súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré primerane vysvetlil. Z pohľadu logiky a argumentačnej súdržnosti nebolo možné odôvodneniu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie čo do jeho základu vytknúť žiadne nedostatky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí súčasne aj právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 252/04) a rovnako neznamena ani to, aby strana sporu bola pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkou a právnymi názormi (viď rozhodnutie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 50/04).

44. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu čo do vyhovujúcej časti vo výroku II. ako vecné správne postupom podľa § 387ods. 1, 2 CSP potvrdil.

45. Rozsudok súdu prvej inštancie čo do napadnutej zamietavej časti čo do sumy 142,04 eur s prísl. bol zmenený postupom podľa § 388 CSP, lebo neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na zrušenie. V prevyšujúcej napadnutej zamietavej časti bol rozsudok v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdený.

46. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou

a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).